

TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU

BANDIRMA 2 NOLU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ

(Rapor No: 2020 / 18)

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 25.08.2020 tarih ve 2020/181 sayılı kararında oy çokluğu ile kabul edilmiştir.)

HAZİRAN 2020

KISALTMALAR	2
A. GİRİŞ.....	3
A.1. ZİYARET YÖNTEMİ.....	4
B. GENEL BİLGİLER.....	5
B.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	5
B.1.1. KURUMUN FİZİKSEL KOŞULLARI.....	5
B.1.2. KURUM PERSONELİ.....	5
B.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER.....	6
C. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLERE YÖNELİK TUTUM VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	6
C.1. GENEL BİLGİLER	6
C.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU	7
C.3. DİSİPLİN VE ŞİKÂYET PROSEDÜRLERİ.....	8
C.4. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	8
C.5. SAĞLIK.....	10
C.6. BESLENME	11
C.7. PERSONEL	12
C.8. EĞİTSEL, SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ VE SPORTİF FAALİYETLER.....	12
C.9. DIŞ DÜNYA İLE ETKİLEŞİM	14
D. TAVSİYELER	15
D.1. BANDIRMA 2 NOLU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYELER	15
D.2. BANDIRMA AÇIK CEZA İNFAZ KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYELER	17
D.3. ADALET BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER.....	17
D.4. SAĞLIK BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER.....	17

KISALTMALAR

AÖF	: Açık Öğretim Fakültesi
AÖL	: Açık Öğretim Lisesi
AÖO	: Açık Öğretim Ortaokulu
BM	: Birleşmiş Milletler
CAT	: Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
İKM	: İnfaz ve Koruma Memuru
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TİHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

A. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK), 6701 sayılı Kanunla insan onurunu temel olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol (OPCAT)'i imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından da bağlayıcılık kazanan OPCAT; taraf devletlerin, protokol kapsamında yetkilendirilmiş ulusal ve uluslararası mekanizmalar tarafından *ışkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaret yapılmasına izin verdiği bir sistem kurmaktadır*.¹
3. Söz konusu protokol, taraf olan ülkelerin işkence ve kötü muamele ile mücadele amacıyla her türlü alıkonulma mekânlarını ziyaret etmeye yetkili bir Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) kurmasını düzenlemiştir²; bu görev, 6701 sayılı Kanunla Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna verilmiştir. 6701 sayılı Kanunun 2/1-k bendi uyarınca UÖM: "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi*" ifade etmektedir.
4. Kanunun 9'uncu maddesinin (j) bendinde ise; Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmektedir.
5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna göre "Kapalı Ceza İnfaz Kurumları, "*iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.*"³ Bu

¹ OPCAT, m. 2, m.3 ve 4.

² OPCAT, m.3.

³ 5275 sayılı Kanun, m.8

kapsamda, söz konusu tesisler kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldıkları alanlar olduğundan; 6701 sayılı Kanunun 9/1-j hükmü uyarınca TİHEK, söz konusu ceza infaz kurumlarına haberli veya habersiz ziyaret gerçekleştirme yetkisine sahiptir.

6. Yukarıda verilen görev ve yetkiler kapsamında, 18.02.2020 tarihli TİHEK Başkanlık görev emri üzerine, 12.03.2020 tarihinde Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna habersiz bir ziyaret düzenlenmiştir.
7. Ziyaret heyetinde ... yer almıştır.
8. Bu rapor, Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu⁴ ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

A.1. ZİYARET YÖNTEMİ

9. Ziyaret, Kurum müdürü ile yapılan görüşme ile başlamıştır. Bu görüşme sırasında idareye, TİHEK, Ulusal Önleme Mekanizması, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; idareden Kurum hakkında güncel bilgiler, kurumun mevcut durumu, mahpus⁵ sayısı ve sınıflandırılmalarına ilişkin bilgi alınmıştır. Bu görüşmenin ardından, ziyaret heyeti ikiye ayrılmış; idareden mahpusların yerleşim planına ilişkin alınan belge üzerinden suç tipleri ve koğuş tiplerine göre koğuşlar ve toplu kullanım alanları rastgele seçilerek mahpuslarla infaz kurumu personeli bulunmaksızın koğuş içerisinde ve diğer alanlarda birebir ve toplu görüşmeler yapılmıştır.
10. Kurum idaresi, ziyaret heyeti ile iş birliği içinde hareket etmiş, Kurumdaki bina ve eklentilerin tümüne erişiminin sağlanmasında ve rastgele seçilen mahpuslarla kurum personeli olmadan görüşme yapılmasında kolaylık sağlamış; kamera odası, sağlık servisi ve kantin gibi alanlarda incelemelerde bulunmasında, bilgi ve belgelerin paylaşılmasında olumlu bir tutum içerisinde olmuştur.
11. Ziyaret, idare ile yapılan son toplantı ile sonuçlandırılmış; ilk tespit ve gözlemler, acil olduğu değerlendirilen hususlar idare ile paylaşılmış, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

---

⁴ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

⁵ Kanuni bir tabir olmamakla birlikte, “mahpus” kelimesi, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutuklu (hükümözlü) kişilerin her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak raporda yer almaktadır.

B. GENEL BİLGİLER

B.1. KURUM HAKKINDA GENEL BİLGİLER

B.1.1. KURUMUN FİZİKSEL KOŞULLARI

12. Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Balıkesir'in Bandırma ilçesinde kent merkezine yaklaşık 10 km mesafede "*Bandırma Ceza İnfaz Kurumu Yerleşkesinde*" hizmet vermektedir. 2013 yılında hizmete açılan söz konusu yerleşke içerisinde, 2 adet T Tipi, 1 adet M Tipi ve 1 adet açık ceza infaz kurumu bulunmaktadır,
13. Kurumda, ikisi süngerli oda olarak faaliyet göstermekte olan 20 adet tekli oda, 8 adet küçük koğuş, 62 adet büyük koğuş olmak üzere toplam 90 adet koğuş ve oda bulunmaktadır. Koğuşlardan biri hasta, yaşlı ve engelli mahpuslar için özel engelli koğuşu olarak kullanılmaktadır.
14. Tek kişilik odaların kullanım alanı 14.5 metrekaredir. Küçük koğuşların 58,14 metrekare kullanım alanı ve 25 metrekare havalandırma bahçesi bulunmaktadır. Büyük koğuşların ise 78,88 metrekare kullanım alanı ve 24 metrekare havalandırma bahçeleri mevcuttur.
15. Kurumda koğuşlarda, üst katta mahpuslara ait kişisel eşyaların konulabileceği eşya dolabı, ranza ve yatakların bulunduğu yatakhane; zemin katta ise plastik masa ve sandalye, televizyon ve buzdolaplarının yer aldığı mutfak ile tuvalet, banyo ve havalandırma bahçesi yer almaktadır. Koğuşlarda kamera bulunmamaktadır.

B.1.2. KURUM PERSONELİ

16. Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda; meslek grubu ve unvanlarına göre, 1 Kurum Müdürü, 3 Kurum İkinci Müdürü, 1 idare memuru, 1 sayman, 1 öğretmen, 2 psikolog, 1 sosyal çalışmacı, 1 diş hekimi, 2 hizmetli, 1 bilgisayar işletmeni, 2 cezaevi kâtabi, 3 teknisyen, 4 sağlık memuru, 4 infaz ve koruma başmemuru ve 179 infaz ve koruma memuru olarak toplam 206 personel görev yapmaktadır. Kurum kayıtlarında söz konusu personelin; 82'sinin lisans, 65'inin ön lisans, 59'unun lise ve dengi okul mezunu olduğu yer almaktadır.
17. Revir Biriminde Sağlık Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan 1 adet Aile Hekimi bulunmakta olup; iki tam, üç yarım gün hizmet vermektedir.

B.2. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

18. Bandırma 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun arttırılmış kapasitesi 1000 kişidir. Ziyaret tarihi itibariyle Kurumda; 1091'i hükümlü, 289'u tutuklu olmak üzere toplam 1380 erkek mahpus bulunmaktadır. 15.04.2020 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7242 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun sonrasında 1098 mahpus tutulduğu bilgisi edinilmiştir.
19. Kurumda, İşyurdu Müdürlüğü bünyesindeki terzi atölyesinde 34, kantinde 11 olmak üzere toplam 45 mahpus çalışmaktadır.
20. Kurumda 10 engelli mahpus bulunmaktadır.

C. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLERE YÖNELİK TUTUM VE HİZMETLERE İLİŞKİN TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

C.1. GENEL BİLGİLER

21. Ziyaret kapsamında tek kişilik odalar, küçük ve büyük koğuşlarda incelemelerde bulunulmuş, mahpuslara yönelik tutum ve hizmetlere ilişkin olarak koğuşların içerisindeki avlularda ve kurumun çeşitli bölümlerinde mahpuslarla görüşmeler yapılmıştır. Heyet tarafından söz konusu alanlarda öncelikli olarak mahpuslara TİHEK hakkında genel bilgi verilip; ziyaretin amacı ve kapsamı aktarılmış ve gizliliğe riayet edilerek rapor tanzim edileceği hususu vurgulanmıştır.
22. Kurumda, kanunen tek kalması zorunlu olan⁶ ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlüsü 14 mahpus ile sağlık kurulu raporu ile tek kişilik odada barındırılması uygun görülen 2 mahpus tek kişilik koğuşlarda tutulmaktadır.
23. Kurumda 31 adedi dış çevreyi, 91 adedi ise iç çevreyi izlemekte olan toplam 122 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Mevcut kayıt cihazlarının, kapasitesi dâhilinde minimum 90 gün, maksimum 135 gün arasında kayıt tutulabildiği, merkez kontrol odasında iki personelin çalıştığı, yumuşak odanın kamera kayıtlarının ise doğrudan Adalet Bakanlığı tarafından izlenebildiği bilgisi kurum idaresince verilmiştir.

---

⁶ 5275 sayılı Kanun m.25: “(1) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı rejimine ait esaslar aşağıda gösterilmiştir: a) Hükümlü, tek kişilik odada barındırılır. (...)”

24. Ziyaret kapsamında, Kurumda, 5275 sayılı Kanununun 115'1-c hükmünde öngörülen ve *kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış* olan 2 adet süngerli (yumuşak) oda ziyaret edilmiş, odaya ilişkin defter kayıtları da ziyaret heyeti tarafından kontrol edilmiştir. Bu kapsamda, mahpusların bu odaya götürülmeden önce Kurum Müdürüne de bilgi verildiği ifade edilmiştir. Kayıt defterlerinde ise; bir mahpusun 23.02.2020-12.03.2020 tarihleri arasında süngerli odaya 5 kez geldiği ve her seferinde yaklaşık yarım saat tutulduğu görülmüş; süngerli odada tutulan söz konusu mahpusla da havalandırmada bulunduğu sırada görüşme yapılmış ve ani hareketlerinin olduğu; söz konusu odaların fiziksel yapısına ilişkin yapılan incelemede ise odaların havasız olup temiz olmadığı gözlemlenmiştir.

C.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

25. Kuruma hükmü kesinleşerek, tutuklanarak, mahkeme ve hastane sevklerinden veya başka ceza infaz kurumlarından nakil yoluyla gelen mahpusların, mahkûm kabul kısmından duyarlı kapıya sinyal verdirmeden ve eşyaları X-Ray cihazından geçirilmek, elle ve gözle kontrol edilmek suretiyle giriş yaptırıldığı; şüphe halinde eşofman altı veya üstü verildiği; en üst amirin izniyle mahpusların arama sırasında önce bedeninin üst kısmındaki giysilerin çıkartıldığı; bedeninin alt kısmındaki giysilerin ise üst kısmındaki giysiler giydirildikten sonra çıkartıldığı ve bu giysilerin de arandığı; ortak kullanılan eşofmanların ise düzenli yıkandığı bilgisi verilmiştir. Bazı mahpuslar ise Kuruma girişte arama giysisi verilmeden arama yapıldığını iddia etmişlerdir.

26. Kuruma ilk giriş yaptıklarında mahpuslar 14 kişilik geçici odaya yerleştirilmekte; idare ve gözlem kurulunun mahpusun dosyası üzerindeki incelemelerinden sonra gözlem ve sınıflandırma yapılarak suç grubuna uygun olan koğuşa veya odaya verildiği kurum idaresince belirtilmiştir.

27. Heyetimizce görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar infaz ve koruma memurlarının kendilerine bazen kaba ve onur kırıcı şekilde davrandıklarından aralarında gerilim oluşabildiğini ve memurlarda iletişim eksikliği olduğunu iddia etmişlerdir.

28. Mahpuslar herhangi bir sorunla karşılaştıklarında Cumhuriyet savcısına dilekçe yazmalarına rağmen Kurum Müdürü ile görüştüklerini; ancak Kurum Müdürünün de sorunlarını çözmeye çalıştığını ve Müdürden memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

C.3. DİSİPLİN VE ŞİKÂYET PROSEDÜRLERİ

29. Kurum idaresi, Kurumda bulunan mahpusların yazmış oldukları mektupların, faksların ve dilekçelerin hafta içi ve her gün sabah sayımı ile birlikte toplandığını; dilekçelerin havale işlemleri bittikten sonra dijital ortamda kayıt edilmesi için tarama merkezine oradan da hem fiziki olarak hem de UYAP üzerinden ilgili birime yönlendirildiğini ifade etmiştir.
30. Mahpuslar heyetimize genel olarak dilekçelerinin akıbetini öğrenemediklerini dile getirmiş; Kurum idaresi ise mahpusların dilekçelerinin kurumdan çıkış numarasını dilekçe ile talep etmeleri durumunda bildirilebileceğini ifade etmiştir.
31. Kurumda bulunan mahpusların şikâyetlerine istinaden kurum personelleri hakkında 12 adet disiplin soruşturması açılmış olup, yapılan disiplin soruşturmaları sonucunda; 1 kurum personeline uyarma cezası verilmiş ve 6 kurum personeline herhangi bir ceza verilmesine yer olmadığına karar verilmiş olup, açılan disiplin soruşturmalarından 5 adedinin halen devam etmekte olduğu talep edilen bilgi ve belgelerde görülmüştür.
32. Kurumda yaşanan ve ilgili mercilere bildirilen on dokuz adet adli vaka bulunmakta olup; son bir yıl içinde işkence ve kötü muamele iddiası ile başvuruda bulunan bir mahpus bulunmaktadır. Bu başvuru Kuruma gelmeden önce gözaltında iken yaşadığı bir olayla ilgili olup; Kurum tarafından gerekli mercilere mahpusun şikâyet dilekçesinin gönderildiği ifade edilmiştir.
33. Kurumda son bir yıl içinde 137 adet Kınama Cezası, 109 adet Bazı Etkinliklere Katılmaktan Alıkoyma Cezası, 7 adet Haberleşme veya İletişim Araçlarından Yoksun Bırakma Cezası, 58 adet Ziyaretçi Kabulünden Yoksun Bırakma Cezası ile 173 adet Hücreye Koyma Cezası olmak üzere toplam disiplin cezası alan 484 mahpus bulunduğu bilgisi verilmiştir.

C.4. FİZİKSEL KOŞULLAR

34. Kurumda ısınmanın Bandırma Açık Ceza İnfaz Kurumu bünyesinde bulunan doğalgaz yakıtlı ısıtma kazanları marifetiyle sağlandığı, kurumda yangın alarm sisteminin bulunduğu infaz kurumu tarafından dile getirilmiştir.
35. Kurum idaresi, Bandırma Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden 24 saat geçerli olmak üzere kişi başı 50 lt sıcak su, 200 lt soğuk su temini sağlanarak koşullara verildiğini ifade etmiştir. Ayrıca Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından öğlen 14:00-16:00 ve gece 01:00-05:00 saatleri arasında olmak üzere günde 6 saat civarında zorunlu olarak su kesintisi yapıldığı; koşullara sabah 06:00-08:00, öğlen 11:15-13:30, akşam 17:00-24:00 saatleri arasında geçerli

olmak üzere kişi başı 50 lt sıcak su verildiği aktarılmıştır. Mahpuslar tarafından su kesintilerine dair heyetimize aksi yönde herhangi bir talep ve şikâyet bildirilmemiştir. Öte yandan, Revir Biriminde çalışan meslek personelleri 14:00-16:00 saat aralığında su kesildiği için hijyen olmamasından kaynaklı tedavi işlemlerinin aksadığını ifade etmişlerdir. Ziyaret sonunda idare ile yapılan görüşmede su kesintisi aktarılmış; bilgi ve belge talebine ilişkin Kurumdan gelen 08.05.2020 tarihli 2020/15809 sayılı cevabı yazıda soğuk suyun 7 gün ve 24 saat olacak şekilde düzenlendiği bilgisi verilmiştir.

36. Koğuşlarda genel olarak mahpusların kullanımına uygun demir dolaplar bulunmakta olup; bazı koğuşlarda ise her kişi için yeterli sayıda dolap olmadığı heyetimizce görülmüştür. Ancak, koğuşlarda yeni dolap koyacak alan bulunmadığından mahpusların bu yönde bir talebi heyetimize iletilmemiştir.
37. Mahpuslarla görüşme için girilen koğuşlarda televizyon, buzdolabı ve su ısıtıcısı (çaycı) bulunmaktadır. Ziyaret edilen koğuşlardan iki adedinde buzdolabı olmadığı gözlemlenmiş; bir koğuşta mahpuslar koğuşun yeni açıldığını, buzdolaplarının eski koğuşta kaldığını, buzdolabının adına kayıtlı olduğu mahpusun idareden talep ettiğini ve cevap beklediklerini aktarmışlar; Kurumdan gelen 08.05.2020 tarihli ve 2020/15809 sayılı cevabı yazıda bu koğuşun buzdolabı ihtiyacının karşılandığı bilgisi verilmiştir.
38. Kurumda bulunan mahpuslara mevsim koşullarına göre yeteri kadar battaniye, nevresim takımı ve yatak verildiği; kantinden temin edilmek şartıyla 1 adet nevresim takımı ve iklim koşulları değerlendirilerek 1 adet battaniye bulundurabilecekleri idarece belirtilmiştir. Yapılan görüşmelerde, mahpuslar tarafından battaniye ve nevresimlerin kirli olduğundan; yataklarının eskiyip ortalarının çöktüğünden şikâyet edilmiş ve bu durum heyetimizce de görülmüştür.
39. Kurumda çamaşırhane olmayıp; Kurum idaresi mahpusların eşyalarını Bandırma Açık Ceza İnfaz Kurumuna file içerisinde ileterek 5 TL ücret karşılığında yıkatabildiklerini; ancak mahpusların özellikle ücretli olduğu için bu yolu tercih etmediklerini ifade etmiştir. Ayrıca Kurum idaresi çamaşırhane oluşturulması için yer tespit edildiğini, 8 çamaşır makinesi ve 8 kurutma makinesi alınması için Bakanlıktan ödenek beklediklerini belirtmiştir.
40. Kurumda mahpusların ihtiyaçlarını karşılayabileceği 1 adet kantin bulunmaktadır. Kurum idaresi, mahpusların ihtiyaç istem fişi doldurdukları ve talep ettikleri alışverişleri emanet para hesaplarından karşılayarak bir gün sebze ve meyve, bir gün ise kantin ihtiyaçlarını karşılamak üzere, haftanın iki günü haftalık 500 TL'ye kadar kantinden ihtiyaçlarını temin edebildikleri bilgisini vermiştir.

41. Kendileri ile görüşme yapılan mahpuslar kantin fiyatlarının makul olmasına karşılık ürünlerin kalitesiz olduğunu; tıraş makinesi satılmadığından ve bazı ürünlerin koğuşlara gelene kadar tükendiğinden yakınmışlardır. Heyetimizce kantin fiyatları ülke genelindeki market satış fiyatları ile karşılaştırıldığında benzerlik gösterdiği; söz konusu iddia kapsamında kantin listesi incelenerek tıraş makinesinin satıldığı görülmüştür.
42. Kurumda 20 adet avukat görüşme odası olup heyetimizce rastgele seçilen bir oda ziyaret edilmiş; odaya iki heyet üyesi girmiş ve diğer heyet üyesi dışarıda bırakılarak kapı kapatılmıştır. Dışarıdaki heyet üyesi tarafından orta düzey seste konuşulanların işitebildiği tespit edilmiş; kullanım alanının ise uygun olduğu görülmüştür.
43. Kurumda engelli mahpuslara yönelik koğuş bulunmakta olup; bu koğuşun diğer koğuşlardan farkı ise tuvalet ve banyosunun aynı yerde olup tuvaletinde klozet bulunmasıdır.
44. Bir koğuş kendileri temin ederek koğuşlarını boyamayı talep etmiştir. İdare ise, bir boya markasının aracılığıyla Kurumu boyattıklarını, hâlihazırda olup koğuşun talebinin sağlanacağını ifade etmiştir. Kurum, 08.05.2020 tarihli ve 2020/15809 sayılı cevabı yazıda bu koğuşun ihtiyacının karşılandığı bilgisini vermiştir.

C.5. SAĞLIK

45. Kurumun Revir Biriminde mesai saatlerinde 1 Aile Hekimi, 1 Diş Tabibi ve 5 Sağlık Memuru görev yapmaktadır.
46. Kurumda acil durumlarda ve mesai saatleri dışında hasta olduğunu beyan eden mahpuslar için 112 Acil Servis aranarak ambulans ile hasta mahpusların Bandırma Devlet Hastanesine sevki; il dışında bulunan 2. ve 3. Basamak hastanelere sevk edilmeleri durumunda ise mahpuslar adına Kurumca randevu alınarak sevkleri sağlanmaktadır.
47. Diş hekiminin koridorlarda mahpusları ön muayeneden geçirdikten sonra gerekli olanları odasında tedavi ettiği mahpuslar tarafından aktarılmıştır. Sabit protez, hareketli protez, bölümlü protez, gece plağı gibi protezlerinin yapımı için mahpusların Bandırma Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'ne sevki sağlanıp tedavilerinin yapıldığı bilgisi idarece verilmiştir.
48. Kurum idaresi tarafından kronik hastalığı bulunan mahpusların ilaçlarının sağlık memurları tarafından takip edilerek ilaç bitimine 1-2 gün kala tekrar reçete edilip Kurum ile anlaşmalı olan eczaneler tarafından temin edildiği bilgisi verilmiştir.
49. Ziyaret edilen koğuşlarda mahpuslar, revire 3 haftada bir çıkılmasından ve hastane sevklerinin uzun sürmesinden şikâyetçi olduklarını; bazı mahpuslar kurumda gerçekleştirilemeyen diş tedavileri nedeniyle diş hastanesine sevklerde gecikmeler olup çok

sıra beklediklerini dile getirmişlerdir. Bazı mahpuslar ise epilepsi ve panik atak hastası olduğunu, uzman doktorların yazdığı ilaçların Kurum doktoru tarafından verilmediğini, başka ilaçların verildiği yönünde iddialarda bulunmuşlardır. Revirde gerçekleştirilen görüşmede görevli personeller kan tahlili de yaptıkları için yoğunluk olduğunu, bu yüzden revire çıkma süresinin uzun olduğunu; ziyaret tarihi itibarıyla 108 mahpusun sevk beklediğini ve önceliğe göre sevk edildiklerini belgelerle sunmuş; eczanelerde ilaç olmadığı için veya pahalı olan ilaçlarda muadillerinin gönderilerek mahpuslara günlük olarak ilaçlarının verildiğini beyan etmişlerdir.

50. Geçmiş zamanda yaşanan skabiyez (uyuz) vakası mahpuslar tarafından aktarılmış; revir ziyaretinde doktor mahpusa hastaneye sevk edilene kadar skabiyez tedavisi uyguladığını, sonrasında mahpusun hastaneye sevk edildiğini ifade etmiştir.
51. Kurumda düzenli olarak aylık ilaçlama yapıldığı bilgisi verilmiştir.
52. Kurumda bulunan mahpuslar kurum kantininden ücret karşılığında temizlik malzemelerini temin ettiklerini ifade etmişlerdir.
53. Mahpuslar heyetimize COVID-19 salgınından tedirgin olduklarını belirterek; kantinde anti bakteriyel sabun ve kolonyalı mendil satılması talebinde bulunmuşlardır. COVID-19 tedbirleri kapsamında anti bakteriyel sıvı sabun, ıslak mendil, çamaşır suyu, el ve vücut sabunları, şampuan ve diğer temizlik ürünlerinde stok ve çeşitliliklerin artırıldığı belirtilmiştir.
54. Geçici koğuştta tek başına tutulan tüberküloz (verem) hastası mahpus, 18 yıl öncesinde bu hastalığı geçirdiğini, revirin çok iyi ilgilendiğini, ilaçlarının verem savaş dispanserinden geldiğini, Gemlik'te yaşayan ailesi ile görüştüğünü ifade etmiş ve boncuk işlemesi yaptığı heyetimizce görülmüştür.
55. Heyetimizce sağlık raporunun incelemesinde "Orta Depresif Nöbet" tanısı konduğu görülen mahpusun kendisi ile görüşme gerçekleştirilmiş, ruhsal ve bedensel yönden sağlıklı olmadığı, koğuştta iki kişi tutulduğu, bakımını diğer mahpusun yaptığı, raporunun çıkmasıyla Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesine sevk edileceği bilgisi verilmiştir.

C.6. BESLENME

56. Kurum idaresi, Kurumdaki yemek ihtiyacının aynı kampüs içinde bulunan Bandırma Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından temin edilmekte olduğunu; Adalet ve Sağlık Bakanlığınca bir kişi için günlük ortalama kalori değerinin 2300 kalori olarak belirlendiğini; yemeklerin kalori

miktarının menüdeki yemek çeşitlerine bağlı olup 2300 kaloriden az olmadığını ifade etmiştir.

57. Heyetimizce yapılan görüşmelerde mahpuslar bir kişiye yarım meyve verildiğini, ekmeklerin gramajının düşürüldüğünü, genel olarak yemeklerin yetersiz ve aynı çeşit olduğunu dile getirmişler; ziyaret sonrası görüşmede ise Kurum idaresi ekmeklerin 400 gramdan 330 grama düşürüldüğünü, ekmeklerden artan iâşe bedelinin yemeklere eklendiğini, yemeklerin yetersiz ve çeşitliliğinin az olmasına yönelik şikâyetlerin Bandırma Açık Ceza İnfaz Kurumu ile görüşülmesini tavsiye etmiştir. Mahpuslarla görüşme gerçekleştirilirken ihtiyaç duyan koğuşa diyet yemek verildiği de gözlemlenmiştir.

C.7. PERSONEL

58. Kurumda 4 kişi infaz ve koruma baş memuru, 179 kişi infaz ve koruma memuru olarak görev yapmakta olup nöbet vardiya usulü çalışmaktadır. Kurumun büyüklüğü ve mahpus sayısı göz önünde bulundurulduğunda personel sayısının yeterli olmadığı, mahpusların taleplerine yönelik açık görüşlerin düzenlenmesinin personel eksikliğinden dolayı yapılamadığı idare tarafından dile getirilmiştir.

59. Kurum kadrolu personelinin hizmet öncesi eğitim dâhilinde insan hakları, işkence ve kötü muamele konularında gerekli eğitimleri aldığı bilgisi verilmiştir.

60. Kurumda mahpuslar ile doğrudan temasta bulunan (vardiya ve ani müdahale ekibi) personel sayısı 96'dır.

61. Kurum personellerinin koridorlardaki masalara telefon alınmasına yönelik talepleri idareye iletilmiş; idare de koridorlarda toplam 6 adet bulunup telefonlara ulaşmada zorluk olmadığını belirtmiştir.

C.8. EĞİTSEL, SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ VE SPORİF FAALİYETLER

62. Kurumda 1'er adet kapalı spor salonu, açık spor salonu, gösteri salonu, 7 adet derslik, 1 adet öğretmen odası, 2 adet iş atölyesi, 1 adet hobi odası ve 1 adet kütüphane bulunmaktadır.

63. Heyetimiz tarafından kapalı spor salonu ve açık spor salonu incelenmiştir. Kapalı spor salonunda basketbol sahası, voleybol sahası ve masa tenisi oynanabilecek masa bulunduğu; spor salonunun oldukça geniş ve kullanıma uygun bir alan olduğu; ancak tabanında çatlaklar olduğu gözlemlenmiştir. Kurum idaresi ile görüşmede açık spor salonunun emanet paradaki işletilen faizle yaptırıldığı, kapalı spor salonunun tabanının da bu gelirle yaptırılacağı;

Kurumdan talep edilen bilgi belgede ise hasar tespit çalışmalarının devam ettiği ifade edilmiştir.

64. Mahpuslar haftada bir açık spor salonunu ve kapalı spor salonunu 40 dakika kullandıklarını, görüş haftası olduğunda spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmediğini ve sonrasında da yapılmadığını aktarmışlardır.
65. Mahpusların kapalı spor salonunun üst pencerelerinin açılarak daha fazla havalandırılmasına yönelik talepleri kurum idaresi ile görüşülmüş; havalandırmanın yerden yapıldığı, üst pencerelerin yüksek olup açılmasının personel açısından tehlikeli olabileceği dile getirilmiştir.
66. Mahpuslar hobi kurslarının 5-6 ay önce kapandığını, spor dışında herhangi bir sosyal faaliyet veya kursun olmadığını dile getirmiş; bazı mahpuslar sohbet hakkının kısıtlı olarak uygulandığını ifade ederek; resim, ahşap, bilgisayar kurslarının düzenlenmesini, kendilerinin de sinirlenebildiklerini ifade ederek bu nedenle öfke kontrol vb. eğitim almayı talep etmişlerdir. Heyetimizce idare ile gerçekleşen görüşmede sosyal ve kültürel faaliyet kapsamında aktif olarak devam eden arıcılık ve erkek dış giysi dikimi kurslarının olduğu; son 6 ayda ise 1. Kademe okuma-yazma, boyacılık, sürü yönetimi, Kur'an-ı Kerim tecvitli okuma kursları ile 29 Ekim Cumhuriyet Konulu Konferans, Mevlid-i Nebi Programı, İslam'da Kardeşlik Konulu Konferans, Peygamberimiz'in Hayatı Konulu Konferans düzenlendiği; bilgisi alınmıştır.
67. Ziyaret tarihinde koğuşlarda görüşme gerçekleştirilirken koridorda heyetimiz Diyanet İşleri Başkanlığından görevlendirilen 4 din görevlisi ile karşılaşmıştır. Din görevlileri Adalet Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı arasında imzalanan protokol gereği 1 yıl boyunca haftada 4 gün 9:00-16:00 saatleri arası koğuşları ziyaret ederek dini konularda bilgilendirme yaptıklarını; mahpusların başlangıçta çekimser olduklarını sonradan ilgilerinin arttığını; 18 Mart Çanakkale Haftası ve kandil haftası için hatim programı planlandığını ifade etmişlerdir.
68. Kurumda AÖF'de 72, AÖL'de 213, AÖO'da 40 mahpus kayıtlı olup eğitimlerine devam etmektedir.
69. Kurumda mahpusların kullanımına sunulmak üzere 2279 adet dini, felsefi, psikolojik, edebiyat, coğrafya ve tarih kitaplarından oluşan 1 adet kütüphane bulunmaktadır. Mahpuslar koğuşlarda kitap bulundurmada herhangi bir sınırlama olmadığını ifade etmiş, kütüphanedeki kitapların ise güncellenmesi yönünde talepte bulunmuşlardır. Kurum idaresi, kütüphanenin, çeşitli üniversitelerden kitap talep edilerek bağış yoluyla oluşturulduğunu, Kültür Bakanlığı ile olan protokol ile de kitapların değişiminin sağlandığını ifade etmiştir.

70. Heyetimizce ziyaret edilen koşuşlarda boncuk işlemesi yapıldığı ve mahpusların kendilerinin yaptıkları spor aletlerinin olduğu gözlemlenmiş; mahpuslar spor aletlerinin aramalarda toplatıldığıını ifade etmişlerdir. İdare ile gerçekleştirilen görüşmede, spor aletlerinin firara araç olarak kullanılabilereği için toplatıldığı bilgisi verilmiştir.
71. Heyet tarafından açık alanda spor aletlerinin olduğu görülmüş; infaz ve koruma memurları tarafından işçi mahpusların spor aletlerini bazen kullandıkları ifade edilmiştir.
72. Kurumda alışma olanaklarına ilişkin olarak; Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumunun iki adet işkolu ile faaliyetlerini sürdürdüğü; söz konusu faaliyetler kapsamında terzi atölyesinde 34, kantinde 11 olmak üzere toplam 45 mahpus çalıştırıldığı ifade edilmiştir. alışacak mahpusların İşyurdu Yönetim Kurulu kararıyla iyi halli olanlardan seçildiği, hafta içi 8:00-17:00 arası çalışıldığı, 12:00-13:00 arası yemek molası ve günde 3 defa 15 dakika çay molası verildiği idare tarafından ifade edilmiştir. Ziyaret edilen işçi koğuşunda mahpuslar; çırak, kalfa, ustanın 400TL, yeni saymanın 270TL, ambar görevlisinin 140TL-160TL aylık aldıklarını belirtmişlerdir.

C.9. DIş DÜNYA İLE ETKİLEşİM

73. Kurumda açık ve kapalı görüşlerin sürelerinin, mevcut mahpus sayısındaki yoğunluk göz önüne alınarak ortalama 40-45 dakika olarak belirlendiği idare tarafından aktarılmıştır.
74. Mahpuslara Bakanlıkça uygun görülen, dini ve milli bayramlar ile özel günlerde açık görüş yaptırılabilereği; aynı haftada yapılacak kapalı görüş ile çakışması halinde ise açık görüş yaptırılmakta olduğu bilgisi verilmiştir.
75. Kurumda bulunan mahpusların telefon görüşmeleri ise koridorlarda bulunan 22 adet ankesörlü telefon aracılığı ile belirlenen program dâhilinde Cuma, Cumartesi, Pazar günleri saat 09.00-16.00 saatleri arasında 10 dakikayı aşmayacak şekilde sağlanmaktadır.
76. Mahpuslar, açık görüşün ayda bir kez olduğunu, sabah 9:00' da başlamasının uzaktan gelen aileleri için zorlaştırdığını idareye saatin değişmesi için dilekçe verdiklerini ve görüş süresinin üst sınırdan kullanılmasını talep ettiklerini ifade etmişlerdir.
77. Mahpuslar açık görüşlerde ailelerinin verdiği kitap, kıyafet gibi eşyaların; avukatlarının ise verdiği mektupların kabul edilmediğini ve idarenin kargo ile gönderilmesini söylediklerini belirtmişlerdir. Bilgi ve belge talebine ilişkin olarak Kurumdan gelen 08.05.2020 tarihli ve 2020/15809 sayılı cevabı yazıda açık görüşlerdeki güvenlik boyutunun fazla olması nedeniyle personelin iş yoğunluğu arttığı için sadece açık görüşlerde eşya alıp vermede kısıtlamaya gidildiği; yine de mağduriyet yaşatmamak adına ailelerine depoda bulunan

eşyalarını vermek istediklerinde dilekçe ile talep edilebileceği; kitapların ise sadece kargo yolu ile kabul edildiği bilgisi verilmiştir.

78. Ziyaret heyetine mahpuslar, ailelerinin ikametgâhlarından uzak yerlerde tutulduklarını; bazı mahpuslar Ankara ve Bursa illerinde ikamet eden çocuklarının ve sağlık problemleri olan yakınlarının görüşlere gelmekte zorlandığını ifade etmişlerdir.
79. Mahpuslar, hafta sonlarında, hafta içi okula giden çocuklarıyla öğrenci görüşü yaptırıldığını; ancak bu görüşte sadece öğrenci olan çocuklarıyla ailelerin görüşebildiğini dile getirmiş; aile bütünlüğü adına tüm aile bireyleriyle birlikte görüş sağlanmasını talep etmiştir.
80. Kurumda iyi halli olan mahpusların ödül olarak eş görüşünden faydalandırıldığı ifade edilmiş; heyetimizce de aile görüşme odaları incelenip genel olarak eşyaların temiz ve yeterli olduğu gözlemlenmiştir. İdareden Şubat ayında 22, Mart ayında 2 görüşme; yıllık ortalama 120 görüşme yaptırıldığı ve sürenin 3 saat olduğu bilgisi alınmıştır.
81. Mahpuslar televizyona İngilizce ve Kürtçe kanal, sinema kanalı, yabancı şarkı kanalı gibi kanallarının eklenmesini talep etmişlerdir. Kurumda televizyon kanallarının belirlenmesine yönelik anket yapılmakta olup Kürtçe kanalın da son ankette kararlaştırılan liste içerisinde yer aldığı görülmüştür.

D. TAVSİYELER

82. Heyetimizce ziyaretin gerçekleştirilmesinde, ziyaret süresince her türlü kolaylığın sağlanmasında, ziyaretin bitimine müteakip idare ile yapılan görüşmelerde acil olarak iletilen tavsiyelerin yaşama geçirilmesi için devam eden diyalog süreci ile işkence ve kötü muamelenin önlemesi için gerekli işbirliğine yönelik Kurum idaresinin açık tutumu olumlu olarak değerlendirilmektedir.

D.1. BANDIRMA 2 NOLU T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYELER

83. Kurum idaresinin personelin olumsuz davranışlarına yönelik önlemler almaya çalıştığı gözetilerek; kişiler arası iletişim yeteneğinin geliştirilmesi için hizmet içi eğitim müfredatına öfke kontrol eğitimi, kriz müdahalesi eğitimi, psiko-sosyal eğitim gibi özel eğitimlerin dâhil edilmesi gerektiği,⁷

---

⁷ AİÖK Standartları, s. 18-19.

84. Kuruma girişte yapılan aramalarda arama giysisi ya da Kurumun temin edeceği kıyafetler kullanılarak mahremiyetin gözetilmesi gerektiği,⁸
85. Mahpuslar tarafından dile getirilen dilekçelerinin akıbetini öğrenme talepleri için dilekçe kurum çıkış sayısı olan belge verilmesine yönelik düzenleme yapılması gerektiği,⁹
86. Kurumdaki eski ve kullanılamaz durumda olan yatakların değiştirilmesi ve mahpuslara temiz battaniye ve nevresimlerin sağlanması gerektiği,¹⁰
87. Avukat görüşme odasının orta düzeyde konuşulan seslerin duyulmayacağı şekilde yalıtımının sağlanması gerektiği,¹¹
88. Kurumda bulunan süngerli odanın temizliğinin yapılıp boş olduğu zamanlarda havalandırılmasının sağlanabileceği,
89. Kalabalıklaşmanın 7242 sayılı Kanun ile azaldığı gözetilmekle birlikte mahpuslar doktora üç haftada bir erişebilmekte ve hastanelere sevkler gecikebilmektedir. Bu bağlamda mahpusların sağlık hizmetlerine erişebilmesinin haftada bir gün gibi olacak şekilde sağlanması gerektiği,¹²
90. COVID-19 salgınını önlemeye yönelik Dünya Sağlık Örgütü temizliğin önemini belirtmiş¹³; bu kapsamda kantinde hijyen ürünlerinin arttırılması, imkanı olmayan mahpuslara ücretsiz sağlanması gerektiği,
91. Ceza infaz kurumlarının ıslah fonksiyonunu gerektiği gibi ifa edebilmesi için mahpusların taleplerinin uygunluğu değerlendirilerek çeşitli kurs ve etkinliklerin düzenlenmesi ve görüş haftalarında yapılamayan spor faaliyetlerinin telafi edilmesi gerektiği,¹⁴¹⁵
92. Kurumdaki kütüphanede çeşitli türlerde kaynaklar bulunmakla birlikte geçmiş tarih basımlı kitaplar olduğu bu sebeple kitapların güncellenmesi gerektiği,¹⁶
93. Kurumdaki mahpusların uzak mesafeden gelen ailelerinin varlığı gözetilerek açık görüş saatinin düzenlenmesi ve hafta sonları ailelerinde öğrenci olan çocukları ile gerçekleşen görüşlere aile bütünlüğünün sağlanması adına diğer aile bireylerinin de kabulünün değerlendirilmesinin gerektiği,

---

⁸ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 50.

⁹ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 56-57.

¹⁰ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 21.

¹¹ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 61.

¹² BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 24.

¹³ World Health Organization, Coronavirüs, https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_2, (E.T: 13.08.2020)

¹⁴ AİÖK Standartları, s. 15.

¹⁵ AİÖK Standartları, s. 15.

¹⁶ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 64.

D.2. BANDIRMA AÇIK CEZA İNFAZ KURUMUNA YÖNELİK TAVSİYELER

94. Kurumdaki mahpuslara gönderilen yemeklerin çeşitliliğinin ve porsiyonun artırılması gerektiği,¹⁷

D.3. ADALET BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER

95. Kurumda artırılmış kapasitede mahpus barındırılmasından kaynaklı sağlığa erişim, sosyal kültürel faaliyetlerden yararlanma, açık ve kapalı görüşlerin gerçekleştirilmesi gibi genel olarak hizmetlerde personel eksikliğinden kaynaklı aksaklıklar, sorunlar meydana geldiği gözlemlenerek personel sayısının artırılmasının gerektiği,

96. COVID-19 salgını birlikte temizliğin önemi artmakta; giysi ve kıyafetlerin temizliğinin sağlanmasında yüksek sıcaklıklarda yıkama özelliğine sahip çamaşır makinelerinin elde yıkamaya göre daha hijyenik olduğu bilinmektedir. Ayrıca çamaşır deterjanlarının cilde teması halinde irritasyona neden olabildiği de bilimsel bir veridir. Bu bağlamda; infaz kurumundaki hijyen koşullarının daha kaliteli sağlanmasına ek olarak mahpusların sağlığı göz önüne alındığında süreci başlatılmış olan çamaşır makinesi kurulması çalışmasının bir an önce tamamlanması gerektiği,

97. ‘‘Orta Depresif Nöbet’’ tanısı konan mahpusun ilgili hastaneye en kısa sürede sevkinin gerçekleştirilmesi gerektiği,

98. Kurumdaki mahpusların ailelerinin ikametlerine yakın olan ceza infaz kurumlarında tutulmasının uygunluğunun değerlendirilmesinin gerektiği,¹⁸¹⁹

D.4. SAĞLIK BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER

99. Mahpusların sağlık hizmetlerine daha hızlı erişebilmeleri için tam mesai çalışan hekim görevlendirilmesi gerektiği,

tavsiye edilmektedir.

---

¹⁷ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 22.

¹⁸ BM Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Rules), Kural 59.

¹⁹ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Vintman/Ukrayna Kararı, Başvuru No: 28403/05 (23.10.2014).

KARŞI OY GEREKÇESİ

İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü gereği oluşturulan ve Ulusal Önleme Mekanizması görevi gören TİHEK insan onurunu temel alarak;

h) İşkence ve kötü muamele ile mücadele etmek ve bu konuda çalışmalar yapmak.

ı) İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak.

j) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmekle görevlidir.

Kısaca 6701 sayılı kanunla Kuruma verilen görev **İNSAN ONURU TEMELİNDE ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRMEKTİR.**

Bu görev; Ek İhtiyari Protokolün 19. maddesinde belirtildiği üzere özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile **BU KİŞİLERE YÖNELİK TUTUMU DÜZENLİ OLARAK İZLEMEK** ile yerine getirilir.

Ziyaretler sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için, Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak, ilgilere tavsiyelerde bulunulur.

Tarafı olduğumuz sözleşmelerde de insan onuruna vurgu yapılmakta, işkence ve kötü muamelelerin fiziksel ve ruhsal bakımdan insanda bıraktığı derin acı ve ızdırap olgusu üzerinde durulmaktadır.

Ek İhtiyari Protokolün 20. maddesinde de Ulusal Önleme Mekanizmasında asgari olarak bulunması gereken yetkiler de belirlenmiştir. Bu yetkiler aynı zamanda 6701 sayılı Kanunla Kuruma verilmiştir.

1-Tüm alıkoyma yerlerinde bulunan özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin sayısının yanı sıra, bu tür yerlerin sayısı ve bulunduğu yere yere ilişkin her türlü bilgiye ulaşmak,

2-Bu kişilere yönelik tutum ve alıkonulma koşullarına ilişkin tüm bilgiye ulaşmak,

3-Tüm alıkoyma yerlerine ve bunların binalarına ve tesislerine ulaşmak,

4-Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerle, tanık bulunmaksızın, doğrudan doğruya ya da gerekli görülüyorsa çevirmen aracılığıyla veya Ulusal Önleme Mekanizmasının konuyla ilgili bilgi verebileceğine inandığı başka herhangi biriyle özel görüşmeler yapmak,

5-Ziyaret etmek istenen yerleri ve görüşmek istenen kişileri serbestçe seçmek.

Alıkoyma yerlerinin düzenli önleyici ziyaretlerle izlenmesi, özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin alıkonma koşullarının ve bu kişilere karşı muamelenin tüm yönlerini ilk elden değerlendirerek, zaman içinde işkence ve kötü muameleyi önlemeyi amaçlayan bir süreçtir.

Alıkoyma yerlerine yapılan bu ziyaretlerin önleyici niteliği onu, bağımsız ulusal organların yapacağı diğer türden ziyaretlerden ve özellikle alıkonanların yaptıkları bireysel şikayetlerin soruşturulması için yapılan ziyaretlerden amaç ve yöntem bakımından ayırır.

Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında alıkoyma yerlerine yapılan düzenli ve habersiz ziyaretlerin ana amacı, alıkonanların insan haklarına saygı gösterilip gösterilmediğini izlemek ve ihlallere, özellikle işkence ve diğer kötü muamele biçimlerine karşı caydırıcı olmaktır.

Yapılan ziyaretler aynı zamanda alıkoyma koşullarının (altyapı, su, sıhhi tesisat ve hijyen dahil) değerlendirilmesini, sağlık bakımının yeterlilik ve uygunluğunun; insan haklarına ve kanuni güvencelere uyulmasını ve korunmasını, olası işkence ve diğer kötü muamele biçimlerinin izlenmesini ve belgelenmesini gerektirir.

Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında yapılan ziyaretler adli bir vakanın soruşturması veya bir teftiş şeklinde yapılmaz.

Cezaevleri özelinde 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda İdarenin sorumlu olduğu hususlar ile mahkûmların hak ve yükümlülükleri açıkça belirtilmiştir. Bu Kanunun uygulanmasını denetlemek te Kurumun görevi değildir.

Ancak Kurumun raporlarında Ulusal Önleme Mekanizması kapsamı dışında kalan hususlar öne çıkmaktadır.

Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında elde edilen bulgular ise sadece bulgu ve tespit olarak kalmakta Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında bir değerlendirme yapılmamaktadır.

“İşkence ve Kötü Muamele” kelimeleri raporda “sadece” bulunmaktadır. Oysaki kanun ve diğer uluslararası sözleşmeler ötesini aramaktadır.

Kanunla kuruma verilen inceleme, araştırma, ziyaret ve rapor hazırlama görevleri ile diğer görevler, insan hakları ve eşitlik uzmanları, insan hakları ve eşitlik uzman yardımcıları tarafından yerine getirilir. Bu hükmün amacı insan hakları uzmanı bakışı açısını çalışmalara yansıtarak Ek İhtiyari Protokolün 19. maddesinde belirtilen ilkeler doğrultusunda raporların hazırlanmasıdır.

Ayrıca tavsiyeler somut, kısa ve öz olmalıdır.(“.....şeklindeki uygulama/davranış/tutum işkence/kötü muamele teşkil edebileceği değerlendirildiğinden bu uygulamadan vazgeçilmesi/yeniden gözden geçirilmesi..tavsiye olunur.)

Heyetimizce görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar infaz ve koruma memurlarının kendilerine bazen kaba ve onur kırıcı şekilde davrandıklarından aralarında gerilim oluşabildiğini ve memurlarda iletişim eksikliği olduğunu iddia etmişlerdir.

Yukarıdaki paragraf aynı ile raporda yer almaktadır. Ulusal Önleme Mekanizması kapsamındaki görev tam anlamıyla bu tutum ve davranışları tespit etmek, bunlardan kötü

muamele teşkil edebilecek tutumların bir daha yaşanmaması için raporlama yazmak ve tavsiyelerde bulunmaktır.

Sonuç olarak raporun Ulusal Önleme Mekanizması kapsamındaki görevini İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde hazırlanmadığı kanaatindeyim.

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi